

Het 10^e Jaarverslag 2021 van de Commissie Dierenwelzijn- ethiek & wetgeving NBvV

2022 DE&W 01

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Colofon

Auteur

Henk van der Wal

2022

Document 2022 DE &W 01

© 2022 Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Printed on demand:

Bondsbureau **Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers**

Bergen op Zoom

Op de omslag Groene spechten

Een tekening van John Gould

Voorwoord.

De Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de NBvV heeft zichzelf verplicht jaarlijks verslag uit te brengen van de realisatie van haar Missie en de daarbij gevoerde strategie.

Daarnaast zal de Visie op de komende periode worden vastgesteld.

In dat kader kunnen we nu ons tiende jaarverslag aan u voorleggen.

Dit jaarverslag is niet alleen een vastlegging van de handelingen van de Commissie Dierenwelzijn- ethiek & Wetgeving, maar ook een verantwoording die vanuit de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers aan haar leden en de maatschappij wordt afgelegd over de wijze waarop zij als houderijorganisatie werkt aan het waarborgen en verbeteren van het welzijn van de grote groep vogelsoorten die we in de avicultuur rekenen tot de kooi- en volièrevogels.

De samenstelling van de commissie.

De commissie is samengesteld uit de NBvV- leden Jan de Bruine en Henk van der Wal.

Zij worden gefaciliteerd door Hans van der Stroom, hoofd bondsbureau NBvV en zijn medewerkers.

Functionele en Operationele verantwoordelijke in 2021 was Klaas Snijder, voorzitter van het hoofdbestuur van de NBvV.

De themacommissie dierenethiek is samengesteld uit de NBvV- leden

Leo Quist, Henk Jansen, Peter Bredenbeek, Jan de Bruine, Henk van der Wal en Louis van Kelckhoven.

De themacommissie wetgeving is samengesteld uit de NBvV leden

Hans Fröling, Jan de Bruine en Henk van der Wal

De commissie is bereikbaar op het adres van het bondsbureau.

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV,

Postbus 74,

4600 AB Bergen op Zoom.

Tel.: 0164 23 50 07,

Email info@nbvv.nl .

In de tekst van dit jaarverslag wordt soms verwezen naar een documentnummer.

Documentnummers met de code DE&W verwijzen naar digitale publicaties van de commissie.

Deze zijn te bestellen via surveillantnbvv@gmail.com onder vermelding van de volledige documentcode.

Inhoud.

Voorwoord	3
Inhoud	4
Inleiding	5
1 De Missie	
Dierenwelzijn	6
Diergezondheid	6
Dierenethiek	7
Diergedrag	7
Wetgeving	7
2 Dierenwelzijn	
2.1 Internationaal	8
2.1.1 C.O.M.	8
2.1.2 E.E.	8
2.2 Nationaal	
2.2.1 Ministerie LNV	9
2.2.2 Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit	9
2.2.3 Dierenbescherming Nederland	10
2.2.4 KleindierNed	10
2.2.5 Kleindier Liefhebbers Nederland	11
2.3 Deelname aan congressen en symposia	11
2.4 Educatie en kennisoverdracht	11
2.4.1 Overzicht gepubliceerde monografieën	12
2.4.2 De houderijrichtlijnen	12
3 Diergezondheid	
3.1 Wetgeving m.b.t. diergezondheid	13
3.2 Aviaire influenza of vogelgriep	14
3.2.1 Definitie van aviaire influenza	14
3.2.2 Uitbraken in 2021 en begin 2022	14
3.2.3 Regeling maatregelen beschermings- en bewakingszone hoogpathogene vogelgriep	14
4 Dierenethiek	15
5 Diergedrag	16
6 Wetgeving	
6.1 Regelgeving NBvV	17
6.1.1 Houders van gezelschapsdieren	17
6.1.2 Huisvestingsadviezen voor kooi- en volièrevogels	18
6.2 Nederlandse wetgeving	19
6.2.1 Besluit diergezondheid	19
6.2.2 Regeling diergezondheid	19
7 Visie 2022	20
8 Overzicht van in 2021 verschenen monografieën	21

Inleiding.

Het jaarverslag van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV.

Een leidraad voor het schrijven van het jaarverslag van de werkzaamheden, uitgevoerd in 2021 door de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV, afgekort tot cie. DE&W, is de toetsing in hoeverre de vastgelegde Visie voor 2021 kon worden gerealiseerd.

De werkzaamheden zijn soms wat anders ingevuld, dan gebruikelijk is.

Diverse vergaderingen moesten worden afgelast om te voldoen aan de verplichte maatregelen die van toepassing waren op de beheersing van de uitbraak van het COVID 19 virus.

In de praktijk blijkt dat digitaal veel mogelijk is, zelfs vergaderen.

Om het overzicht te houden, is besloten de werkzaamheden onder te brengen in meerdere rubrieken, waardoor de verslaglegging ook overzichtelijker wordt.

Gekozen is nu voor de strategische rubrieken

Dierenwelzijn;

Diergezondheid;

Dierenethiek;

Diergedrag;

Wetgeving.

Dit heeft ook geleid tot een aanpassing aan de structuur van de commissie.

We onderscheiden nu binnen de totale Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & wetgeving NBvV de volgende deelcommissie:

Commissie dierenwelzijn en diergezondheid, hierin zijn ook de afdelingen beleid, communicatie en educatie/kennisoverdracht ondergebracht;

Themacommissie dierenethiek;

Themacommissie diergedrag of ethologie

Themacommissie wetgeving.

Voor iedere commissie is taakstellend een opdracht geformuleerd.

Deze is vastgelegd in een gereviseerde Missie.

Als actuele situaties dit vragen kan een verdere uitbreiding in werkgroepen of thema-commissies tot de mogelijkheden gaan behoren.

In het jaarverslag zal per deelcommissie verslag gedaan worden van de activiteiten.

De Visie is geschreven voor de totale commissie.

Hun welzijn....is onze zorg

Met deze slagzin is de doelstelling van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving bondig samengevat.

Waar het de aan ons als vogelliefhebbers van kooi- en volièrevogels toevertrouwde vogelsoorten betreft, is onze gezamenlijke zorg de borging van het welzijn en het voortbestaan van deze vogels.

1 De MISSIE.

De Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de NBvV is een verzamelnaam voor vier commissies en wel:

- a. Commissie Dierenwelzijn en Diergezondheid
- b. Themacommissie Dierenethiek;
- c. Themacommissie Diergedrag;
- d. Themacommissie Wetgeving.

Dierenwelzijn.

Het welzijn van dieren, in ons geval de kooi- en volièrevogels, wordt gemeten aan de hand van de mogelijkheden die wij als vogelhouders aan onze vogels bieden, opdat zij zoveel mogelijk in staat blijven hun natuurlijk en normaal gedrag te behouden.

Nu is het wel zo dat naar mate een vogelsoort een langer domesticatieproces doorloopt, dit gedrag mee verandert.

Afgeleid van het streven om de door ons gehouden vogelsoorten optimaal in staat te stellen hun normale en soortgebonden gedrag te ontplooien, richt de commissie haar werkzaamheden ten aanzien van het begrip "dierenwelzijn" op:

- Het bevorderen van het duurzaam houden van vogels;
- Het informeren, het geven van voorlichting en scholing aan leden van de NBvV met betrekking tot huisvesting- en verzorgingsaspecten voor kooi- en volièrevogels;
- Het onderhouden van contacten met interne en externe relaties;
- Het samenwerken met andere houderijorganisaties om waar mogelijk te komen tot gemeenschappelijk beleid en activiteiten op het terrein van dierenwelzijn.

Diergezondheid.

Als aan het begin van de 17e eeuw het eerste Nederlandstalig boekwerkje verschijnt over het houden van en fokken met de kanarie, wordt al aandacht geschonken aan vreselijke enge ziektes.

Gelukkig kunnen de meeste bestreden worden met kruidenmengsels en allerlei huismiddeljes,

De cie. DE&W stelt zich op het standpunt dat iedere vogelhouder een basiskennis heeft rond de meest gangbare vogelziekten en zelf maatregelen treft als zijn individuele vogels getroffen worden door een veel voorkomende ziekte. Daarbij kan de hulp ingeroepen worden van ervaren, vaak gespecialiseerde, dierenartsen.

In geval van uitbraken van besmettelijke ziekten of zoönosen zal de cie. DE&W betrokken worden in het landelijk overleg met collega houderijorganisaties.

Communicatie over ingestelde regelgevingen zal met de hoogste prioriteit plaats vinden met de leden en bestuursleden van de NBvV.

Daar waar mogelijk zal informatie beschikbaar komen met betrekking tot preventie van besmettelijke ziekten en zoönosen.

Dierenethiek.

De themacommissie Dierenethiek, ingesteld in 2016, richt zich op het opstellen van zienswijzen op al dan niet actuele vraagstukken op het terrein van dierenethiek. Daarbij ligt vooral het accent op vraagstukken die rechtstreeks in relatie staan tot het houden van en of fokken met vogels in het algemeen, en kooi- en volièrevogels in het bijzonder.

Diergedrag of ethologie.

De Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers heeft haar werkzaamheden in de achterliggende jaren vooral gericht op het implementeren van het begrip dierenwelzijn in de totale organisatiestructuur van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, NBvV.

Op hoofdlijnen komt het er op neer dat de onderwerpen die een rol spelen bij het begrip dierenwelzijn, en vooral “technisch” uitvoerbaar zijn, met voorrang zijn opgepakt.

Te denken valt dan aan de onderwerpen goede huisvesting, goede gezondheid en goede voeding.

De kennisoverdracht van de toch wel benodigde basiskennis rond het gedrag van de door ons gehouden vogelsoorten is hierin achtergebleven.

In 2020 is gestart met de studie rond het gedrag dat we als “normaal” of “soortspecifiek” zijn gaan beschouwen bij kooi- en volièrevogels die de status van “gedomesticeerd” hebben bereikt.

Zij leven niet meer in het wild, maar in een gesloten huisvesting en in een gecontroleerd milieu.

De studie is nog niet afgerond, maar in 2021 is op bescheiden schaal wel gestart met een pilot project om te komen tot ethogrammen voor zoveel mogelijke vogelsoorten.

Dit zal in 2022 een vervolg krijgen.

Wetgeving.

De cie DE&W is vanaf de start taakstellend betrokken bij de implementatie binnen het bondsbeleid, van de Nederlandse wetgeving en Europese verordeningen met betrekking tot het hobbymatig houden van gezelschapsdieren.

Binnen die groep gezelschapsdieren houdt de commissie zich specifiek bezig met de diergroep Vogels.

De werkzaamheden die hieruit volgen, zijn zodanig toegenomen, dat op

2 september 2019 is besloten tot het instellen van een Themacommissie wetgeving.

Deze commissie wordt gevormd door drie leden.

2 Dierenwelzijn.

2.1 Samenwerkingsverbanden.

2.1 Internationaal.

2.1.1 C.O.M.

De Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV werkt samen met:

De Vereniging C.O.M. Nederland die de Nederlandse belangen behartigt vanuit het Nederlandse lidmaatschap van de Confédération Ornithologique Mondiale C.O.M., een houderijorganisatie voor vogelliefhebbers over de gehele wereld, vertegenwoordigd in 49 landen.

Vanaf 2020 is er binnen het bestuur van COM Nederland een vacature voor de post Dierenwelzijn en wetgeving.

Bij C.O.M. Nederland zijn aangesloten:

Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers;

Algemene Bond van houders van Parkieten en Papegaaien, de Parkieten Societeit;

Belangenbehartiging Europese Cultuurvogel.

In Nederland vertegenwoordigt C.O.M. Nederland ca. 26.000 vogelliefhebbers

2.1.2 E.E.

De Entente Européenne is een Europese belangenorganisatie voor de houders van dieren. Zowel namens Kleindier Liefhebbers Nederland als namens de NBvV heeft een leden van hun Commissies Dierenwelzijn, zitting in de:

Kommission für Tiergesundheit und Tierschutz.

Bij de E.E. zijn in Nederland aangesloten:

Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers;

Kleindier Liefhebbers Nederland;

Nederlandse Bond van Sierduivenliefhebbersverenigingen.

2.2 Nationaal.

2.2.1 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De samenwerking met het Ministerie LNV bestaat in eerste instantie uit het jaarlijks bestuurlijk overleg van het Directoraat-generaal Agro, Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD) met de hobbydierhouders vogels en kleindieren en de vSKBN. Deze deelnemende houderijorganisaties zijn verenigd in KleindierNed. (de naam was in 2020 nog NWPP) Het jaarlijks bestuurlijk overleg wordt vanuit het KleindierNed georganiseerd door haar secretarisse mevr. Paula Polman,

In verband met de beperkingen die door de overheid zijn opgelegd aan de mogelijkheden om te vergaderen, kon het jaarlijks overleg in 2021 geen doorgang vinden. Overleg met het ministerie is gerealiseerd door middel van Team bijeenkomsten, telefonische en schriftelijke contacten.

2.2.2 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

In februari 2021 kregen we van de NVWA een vraag om het verstrekken van informatie dat een bijdrage zou kunnen leveren aan een door hen te ontwikkelen risicoanalyse van het welzijn van gehouden exotische dieren (alle dieren niet zijnde hond, kat of landbouwhuisdieren). Hun uitgangspunt bij het opstellen van de analyse is het rapport "Ongerief bij gezelschapsdieren- Inventarisatie en prioritering en mogelijke oplossingsrichtingen" in 2010 opgesteld door de WUR.

Om te voldoen aan de beantwoording van de meegezonden vragenlijst, is door de cie DE&W een afzonderlijke monografie geschreven met als titel "Hun welzijn is onze zorg..... het beleid van de NBvV ten aanzien van dierenwelzijn".

Dit besluit kwam tot stand na raadpleging van de leden van de Themacommissie wetgeving en de Themacommissie dierenethiek.

In niet mis te verstane bewoordingen is door deze collega's gereageerd op de strekking van de vragen, de meerderheid heeft besloten niet aan de beantwoording van de vragenlijst mee te werken.

De monografie is, behalve als reactie op de vraag van de NVWA, niet verder intern en extern verspreidt, maar zal als concept dienen voor een definitief, en wat meer vollediger uiteenzetting van het beleid van de NBvV op alle facetten rond dierenwelzijn, dierenethiek, diergezondheid en diergedrag.

In november 2021 werden we als NBvV gevraagd een zienswijze te geven op een ingediend WOB verzoek die anoniem door de NVWA werd behandeld. Een document dat deel ging uitmaken van de openbaar te maken documenten was de door ons geschreven monografie. Hier werd een positieve zienswijze op ingediend.

2.2.3 Dierenbescherming Nederland.

Op uitnodiging van de organisatoren van de vogelmarkt in Hardenberg (voorheen Meppel, Zwolle en Assen) heeft een delegatie van Kleindier Liefhebbers Nederland, KLN, en van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, NBvV, met vertegenwoordigers van hun beide Commissies Dierenwelzijn en Wetgeving, een informatief gesprek gevoerd met een medewerkster van het Trainee Programma Diervriendelijk Ondernemen van Dierenbescherming, Service Centrum, uit Den Haag.

De bovengenoemde afdeling van de Dierenbescherming werkt aan het ontwikkelen van een checklist voor vogelwelzijn op markten, beurzen en tentoonstellingen.

Met deze checklist wordt het verblijf van de vogels beoordeeld en zal worden gekeken of er geen zieke of overmatig gestreste vogels aanwezig zijn.

Momenteel bevindt de ontwikkeling zich in een afrondende fase en daarom zal er een pilotonderzoek worden uitgevoerd.

Tijdens het informatieve gesprek is door de NBvV aangegeven dat zij als dierhouderijorganisatie al sinds 1988 werkt met een afzonderlijk Reglement voor de organisatie van vogelmarkten en vogelbeurzen.

Dit document is tijdens het gesprek beschikbaar gesteld evenals de documenten die door de NBvV- Surveillanten worden gebruikt bij het uitvoeren van een audit en de veterinaire controles.

2.2.4 KleindierNed.

Kleindierned is een overlegplatform van dierhouderijorganisaties van dieren die gehouden worden voor educatie, gezelschap, sport en voor het behoud van zeldzame en bedreigde diersoorten.

Per 1 januari 2021 zijn 9 dierhouderijorganisaties deelnemers in dit overlegplatform:

Aviornis Nederland;

Kleindier Liefhebbers Nederland;

Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers;

Nederlandse Bond van Sierduivenhoudersverenigingen;

Nederlandse Postduiven Organisatie;

Parkieten Sociëteit;

Stichting Zeldzame Huisdierenrassen;
Vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland;
Nederlandse Belangenvereniging van Hobbydierhouders,

In de loop van het jaar 2021 sluit ook de Belangenbehartiging Europese Cultuurvogel BEC zich aan bij KleindierNed.

2.2.5. Kleindier Liefhebbers Nederland.

Kleindierliefhebbers Nederland is een houderijorganisatie die de belangen behartigt van haar leden, die zich hobbymatig en duurzaam toeleggen op het houden van en fokken met kleindieren.

Onder kleindieren worden diergroepen verstaan die gevormd worden door konijnen, cavia's, kleine knaagdieren, hoenders, siervogels en waterdieren.

De leden zijn aangesloten bij plaatselijke verenigingen en kunnen zich aansluiten bij landelijke speciaalclubs.

De KLN en NBvV hebben op het gebied van dierenwelzijn, diergezondheid, dierenethiek en wetgeving dezelfde belangen en lopen tegen dezelfde uitdagingen aan. Beide houderijorganisaties zijn samen met de Nederlandse Bond van Sierduivenliefhebbersverenigingen, NBS, aangesloten bij de Europese belangenbehartegingsorganisatie Entente Européenne d'Aviculture et de Cuniculture, afgekort tot EE.

2.3 De deelname aan congressen en symposia.

Door de beperkende maatregelen die door de overheid zijn opgelegd met betrekking tot de preventie van de COVID virus uitbraken, is in 2021 niet de mogelijkheid aanwezig geweest deel te nemen aan congressen en symposia.

2.4 Educatie en kennisoverdracht.

De afdeling Educatie en kennisoverdracht, binnen de afdeling DE&W, is taakstellend belast met het informeren, het geven van voorlichting en scholing aan de leden van de NBvV, met betrekking tot dierenwelzijn, dierenethiek, huisvesting- en verzorgingsaspecten en wetgeving voor kooi- en volièrevogels.

Deze taakstelling wordt onder anderen ingevuld door het schrijven van het Handboek Vogelverzorging, het schrijven van diverse monografieën over actuele onderwerpen, het beantwoorden van vragen van leden van de NBvV en van FAQ, het publiceren van artikelen rond dierenwelzijn in het maandblad Onze Vogels, het houden van lezingen bij diverse afdelingen en speciaalclubs rond het thema dierenwelzijn, dierenethiek, diergezondheid, diergedrag of wetgeving.

2.4.1 Overzicht gepubliceerde monografieën in 2021.

In 2021 zijn als aanvulling op het lesboek van de cursus NBvV-Surveillant diverse monografieën geschreven.

Daarnaast zijn inspelend op de actualiteit diverse onderwerpen nader in een monografie uitgewerkt.

Een overzicht van de in 2021 verschenen monografieën is opgenomen in een bijlage bij dit jaarverslag.

Monografieën die zich lenen voor algemeen gebruik, dus niet strikt zijn gebonden aan interne bondszaken, worden gedeponereerd in het e- depot van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

2.4.2 De houderijrichtlijnen.

In 2021 zijn 500 gereviseerde houderijrichtlijnen in 9 clusters en 40 documenten op de website van de NBvV gezet.

Een onmisbaar document is daarbij de monografie Handboek t.b.v. het gebruik van de houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels augustus 2021, versie 1,2.(2021 DE&W J10) Hierin wordt niet alleen de doelstelling van de houderijrichtlijnen uiteen gezet, maar ook is de inhoudsopgave van de 40 documenten (2021 DE&W11 t/m 2021 DE&W 50) hierin opgenomen.

De revisie van alle 500 houderijrichtlijnen had in 2021 betrekking op aanpassingen aan de meest recente richtsnoeren van het CITES verdrag.

Met het verschijnen van de monografie 2021 DE&W 05 waarin het beleid van de NBvV met betrekking tot de huisvesting van kooi- en volièrevogels in de vorm van adviezen verder is uitgewerkt, zijn ook de uitkomsten van dit beleid verwerkt in de houderijrichtlijnen.

3 Diergezondheid.

3.1 Wetgeving m.b.t. diergezondheid

Op 21 april 2021 is de Europese verordening (EU) 2016/429, van het Europees parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende overdraagbare dierziekten en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid (“de diergezondheidswetgeving”) van kracht geworden.

In 2020 is door middel van monografie 2020 DE&W 08 uitgebreid aandacht gegeven aan de opbouw van deze Europese verordening.

Op 21 april 2021 is ook de Gedelegeerde verordening (EU) 2020/688 van het Europese Parlement en de Raad wat betreft de diergezondheidsvoorschriften voor verplaatsingen binnen de Unie van landdieren en broedeieren, van kracht verklaard.

Gedelegeerde verordeningen bevatten regels waarmee verdere invulling wordt gegeven aan eerder vastgestelde wetgeving.

Gedelegeerde verordeningen hebben ook een “rechtstreekse werking “.

Ze zijn direct van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie.

Wanneer er sprake is van strijdigheid tussen de nationale regelgeving en een gedelegeerde verordening dan telt wat er in de gedelegeerde verordening staat.

Zo wordt op grond van artikel 140 van de Europese diergezondheidswet de bevoegdheidsdelegatie met betrekking tot bijvoorbeeld de verplaatsing van vogels naar buitenlandse tentoonstelling mogelijk gemaakt.

In artikel 67 van de gedelegeerde verordening 2020/688 worden voorschriften gegeven voor verplaatsingen van “in gevangenschap levende vogels” die bestemd zijn voor tentoonstellingen vastgelegd.

let wel: dus niet voor vogels die gerekend worden tot gezelschapsdieren.

Eind 2021 zijn de deelnemers aan de Wereldtentoonstelling in Italië geconfronteerd met deze nieuwe regelgeving.

In goed overleg tussen COM Nederland, de NBvV , de NVWA en het Ministerie van LNV, is voor vertrek een goed werkbare administratieve oplossing gevonden.

Helaas ging daarna de tentoonstelling in Italië niet door vanwege maatregelen die voortvloeiden uit de bestrijding van het Corona virus in Europa.

In 2022 zal de procedure, die ook geldt voor het deelnemen van Nederlandse vogels aan tentoonstellingen in België, in een monografie worden vastgelegd.

3.2 Aviaire Influenza of Vogelgriep

Aviaire influenza is een ernstige, uiterst besmettelijke virusziekte bij pluimvee en ander in gevangenschap levende vogels, die wordt veroorzaakt door verschillende soorten influenza virussen.

Deze virussen kunnen ook overgaan op zoogdieren, met name varkens, en soms ook wel op mensen.

3.2.1 Definitie van aviaire influenza.

De Europese richtlijn 2005/94/EG VAN DE RAAD van 20 december 2005 geeft in bijlage 1 een definitie van aviaire influenza:

Onder “aviaire influenza” wordt verstaan een besmetting van pluimvee of andere in gevangenschap levende vogels met een influenza A-virus van het subtype H5 of H7.

Deze definitie is overgenomen in het Nederlandse “Beleidsdraaiboek aviaire influenza, versie 2.0, september 2013”.

In november 2021 werd nog gewerkt aan de revisie van dit draaiboek.

Een tweede definitie wordt terug gevonden in de “Terrestrial Animal Health Code”, Hoofdstuk 10.4 Infectie met aviaire influenza virussen, uitgegeven door de World Organisation for Animal Health, afgekort tot OIE.

In artikel 10.4.1, lid 1 wordt aviaire influenza gedefinieerd als een infectie van pluimvee met een influenza A-virus van het type H5 of H7.

3.2.2. Uitbraken in 2021.

Aan het eind van de zomer van 2021 begon in Nederland het aantreffen van de kadavers van wilde vogelsoorten, die besmet waren met het vogelgriep virus.

Vanaf 26 oktober 2021 werd een landelijke ophokplicht afgekondigd.

Op deze dag brak ook de eerste vogelgriep besmetting uit op een leghennenbedrijf in Zeewolde.

Daarna is er voortdurend een uitbraak geweest, verdeeld over geheel Nederland.

De laatste die door de cie DE&W is geregistreerd is die van 10 maart 2022 te Lunteren, prov. Gelderland.

3.2.3. Regeling maatregelen beschermings- en bewakingszone hoogpathogene vogelgriep.

Bij iedere uitbraak wordt een afzonderlijke Regeling vastgesteld.

Soms wordt deze regeling iets aangepast, vooral met betrekking tot de gebruikte begrippen. veel verwarring is veroorzaakt bij de begrippen die betrekking hebben op de aanduiding “vogels”.

Dit heeft geleid tot het stellen van vragen door de NBvV aan het Ministerie van LNV.

Op basis van de ontvangen toelichtingen van het Ministerie is de monografie 2017 DE&W 05 met betrekking tot de vogelgriep in relatie tot het houden van tentoonstellingen van zangvogels, kwartels, papegaaien, parkieten en tropische duiven, in 2021 herschreven in monografie 2012 DE&W 09, “Preventieve overheidsmaatregelen bij een uitbraak van hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) mede in relatie tot toegestane verplaatsingen van kooi- en volièrevogels.

Deze monografie heeft tot doel de richtlijnen voor het vervoer van vogels binnen Nederland naar tentoonstellingen inzichtelijk te maken.

Door de overheidsmaatregelen met betrekking tot de preventie van het besmet raken met het COVID 19 virus bij mensen en de maatregelen bij een uitbraak van vogelgriep bij risicovogels, is deze monografie in 2021 niet verspreid onder leden van de NBvV, omdat er geen mogelijkheden meer waren een tentoonstelling te organiseren.

In verband met het voortduren van de vogelgriep uitbraken in de maanden januari en februari 2022, is in verband met het organiseren van vogelmarkten de monografie alsnog verspreid onder de NBvV Surveillanten.

4 Dierenethiek

In 2021 zijn er vanuit de NBvV, maak ook vanuit de samenwerkende organisaties in KennisNed geen nieuw onderwerpen aangedragen.

Het vraagstuk rond het doden van dieren is eind 2021 nagenoeg afgerond, al blijven er mogelijk nog wel enkele open eindjes.

Er moet nog een aanvaardbare oplossing komen om onder voorwaarden kleine vogels en knaagdieren te bedwelmen en te doden.

Begin februari 2022 is de gezamenlijke monografie afgerond en aangeboden aan het LNV.

In samenwerking met de Themacommissie Dierenethiek is in 2021 de studie naar de onderlinge verbanden tussen dierenwelzijn, dierenethiek en diergedrag wat naar de achtergrond verschoven.

Uit deze eerste studie is al gebleken dat de normen en waarden die verbonden zijn aan het gedrag van de vogelliefhebber in relatie tot het houden van vogels een doorslaggevende invloed hebben op het welzijn van onze vogels.

Ook werd vanuit de studie ondervonden dat het gedrag van de vogelliefhebber niet alleen van invloed is op het gedrag van de vogels, maar ook bijdraagt aan een positie invloed op de beoordeling tijdens keuringen.

5. Diergedrag

In 2020 hebben we in eerste instantie in samenwerking met de Themacommissie Dierenethiek een voor ons geheel nieuw onderwerp opgepakt en wel “Diergedrag” of dierethologie.

Rechtstreekse aanleiding was het bijwonen van een presentatie door hoogleraar diergedrag, dr. Saskia Arndt, verbonden aan de Universiteit van Utrecht, tijdens het eerste Our EARTH congres dat op 7 februari 2020 in Veenendaal plaats vond.

In haar presentatie gaf zij aan hoe ze door middel van haar onderzoek meer inzicht wil krijgen in de belevingswereld van dieren.

Ze gaf aan dat gedrag hetgeen is wat we kunnen waarnemen en dat het daardoor het belangrijkste kenmerk is van het aanpassingsvermogen, de bekende vaardigheden en emotionele toestand van het dier.

Hierdoor kunnen we aan de hand van het gedrag van dieren hun welzijn afleiden.

Het zou mooi zijn als de uitkomsten van dergelijk onderzoek worden gedeeld met de sector (o.a. de NBvV dus) en benut door de overheid.

Omdat binnen de commissie DE&W eerlijk gezegd nauwelijks op deze wijze aandacht is besteed aan het gedrag van kooi- en volièrevogels, werd een studie “ethologie – gedragsbiologie” opgepakt.

Hierdoor kwam naar voren dat er eigenlijk een tamelijk eenvoudige manier was om het gedrag van de vogel via waarneming te beschrijven.

De beschrijving van de waarnemingen van het gedrag noemt men een “Ethogram”.

De kennis die tijdens de studie ethologie is opgedaan kon in 2020 worden vertaald naar een monografie “Dierenwelzijn, diergedrag, het communiceren met kooi- en volièrevogels” met als ondertitel “een beknopte inleiding in de ethologie”. Document 2020 DE&W04.

Daarnaast kon worden vastgesteld dat het schrijven van een ethogram eigenlijk wel best leuk was.

Als veel vogelliefhebbers een ethogram zouden schrijven van een vogelsoort uit hun eigen vogelverblijf, dan zou er een schat aan praktijkervaring op papier kunnen worden gezet.

In 2020 is gestart met een pilot project om te komen tot een zo breed mogelijk gedragen doel om te komen tot een inzicht in de gedragingen van onze vogels.

Een groep van 15 vogelliefhebbers heeft aangegeven hieraan mee te werken.

De eerste ethogrammen zijn al binnen gekomen.

In 2021 zou gestart worden met het werven van meer deelnemers.

Deze poging is onvoldoende in de praktijk verder uitgewerkt en zal zeker in 2022 opnieuw op de rails gezet moeten worden.

6. Wet- en regelgeving.

6.1 Regelgeving NBvV.

6.1.1. Houders van gezelschapsdieren.

In januari 2021 is de monografie "De houder van gezelschapsdieren in relatie tot de Huis- en hobbydieren lijst" door de cie DE&E onder documentnummer 2021 DE&W 03, verschenen.

Over het houden van gezelschapsdieren zijn door meerdere wetenschappers aardige verhandelingen geschreven, maar publicaties van de houders zelf worden niet aangetroffen. Naar het zich laat aanzien worden vanaf 2021 diverse wet- en regelgevingen gereviseerd. Binnen de diverse houderijorganisaties voor gezelschapsdieren wordt intensief gewerkt aan kennisoverdrachtprogramma's om de leden te informeren over op handen zijnde wetwijzigingen.

Een gelegenheid bij uitstek om eens een profielschets te maken van de houder van gezelschapsdieren.

Daarbij zullen de praktijkervaringen van die houders van gezelschapsdieren en de wijze waarop zij hobbymatig en duurzaam gezelschapsdieren houden en of er mee fokken, het uitgangpunt zijn.

In het algemeen zijn houders van gezelschapsdieren geen wetenschappers.

Deze monografie zal dan ook vanuit citizen science, dus burger- wetenschap, (EU) 2018/968, art.2, lid 3, worden geschreven.

Houders van gezelschapsdieren zijn voor een deel georganiseerd via speciale dierhouderijorganisaties.

Deze organisaties conformeren zich aan, en stemmen hun beleid af op de Nederlandse wet- en regelgeving en de relevante Europese verordeningen.

Daarnaast hebben deze organisaties ieder voor zich ook hun interne regelgeving in de richting van hun leden.

Het zijn vooral deze georganiseerde houders van gezelschapsdieren die bij de dagelijkse uitoefening van hun hobby het meest geconfronteerd worden met relevante wet- en regelgeving.

De regelgeving rond het houden van gezelschapsdieren start in 1992 met de publicatie van artikel 33 van de Gezondheid- en welzijnswet voor dieren (GWWD).

Het wordt dan verboden dieren te houden, tenzij deze door de minister van LNV worden aangewezen.

We zijn nu bijna 29 jaar verder en nog steeds zijn er geen andere dieren dan zoogdieren aangewezen.

Het traject om daar te komen verloopt in al die jaren erg moeizaam.

In 2013 moesten er dierspecifieke houderijvoorschriften komen voor de dieren die we dan als gezelschapsdier mochten houden.

Ook deze houderijvoorschriften, van overheidswege op te stellen en te handhaven, zijn er nog steeds niet gekomen

6.1.2 Huisvestingsadviezen voor kooi- en volièrevogels.

De basiskennis die nodig is om op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, – ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsadviezen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Op de site van de NBvV zijn via het tabblad downloads/dierenwelzijn zo'n 500 houderijrichtlijnen terug te vinden.

Het opstellen van die houderijrichtlijnen is mogelijk gemaakt door de medewerking van vele leden van de NBvV, die vanuit hun dagelijkse praktijk met het houden, verzorgen en fokken van kooi- en volièrevogels, de benodigde praktijkervaringen konden inbrengen.

De huisvesting van kooi- en volièrevogels is niet bij iedere vogelsoort hetzelfde.

Daarom vormt de rubriek “Huisvesting” een vast onderdeel van een per vogelsoort geschreven houderijrichtlijn.

Analyse van de verschillende houderijrichtlijnen binnen de geslachten en soorten die behoren tot één familie, geeft aan dat er nogal eens verschillen in de maatvoering van kooitypen worden aangegeven.

Hierdoor ontstaan misschien verwarringen, die feitelijk niet nodig zijn.

Een uniform advies voor de huisvesting van alle kooi- en volièrevogels is ook niet mogelijk en ook niet gewenst.

Zolang de grootte van een vogel, maar ook het gedrag van een vogel van invloed is op de huisvesting, zien we in de praktijk dat kooi- en volièrevogels jaarlijks nogal eens van kooitype verwisselen.

Ze zitten op jaarbasis dus niet permanent in dezelfde huisvesting, het zijn echte verhuizers.

Deze monografie schenkt aandacht aan de huisvestingsadviezen zoals die passen binnen het adviesbeleid van de NBvV ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek, diergezondheid en wetgeving.

De houderijrichtlijnen zijn hierop aangepast.

6.2 Nederlandse wetgeving.

6.2.1 Besluit diergezondheid. BWBR 0045039

Als nieuwe AMvB bij de Wet dieren is op 21 april 2021 het Besluit van 24 maart 2021, houdende regels met betrekking tot de preventie en bestrijding van dierziekten en wijziging van het:

- Besluit dierlijke producten;
- Besluit diergeneesmiddelen;
- Besluit handhaving en overige zaken Wet dieren;
- Besluit houders van dieren;

van kracht geworden.

Bij het Besluit diergezondheid is door de wetgever een Memorie van toelichting geschreven. In hoofdstuk 4, art. 4.1.3 = tentoonstellingen, keuringen en evenementen, en dan specifiek art. 4.1.3.2, worden regels gesteld aan het tentoonstellen van pluimvee en in gevangenschap levende vogels(o.a. duiven en kwartels)

Hierbij wordt verwezen naar de EU verordening EU 2020/688.

Regels voor gezelschapdieren komen in dit artikel niet voor.

6.2.2. Regeling diergezondheid. BWBR 0045053

Regeling van de Minister van Landbouw, natuur en Voedselkwaliteit van 12 april 2021, nr. WJZ/21072840, houdende regels met betrekking tot de preventie en bestrijding van dierziekten en tot wijziging van:

- Regeling diergeneesmiddelen;
- Regeling dierlijke producten;
- Regeling diergeneeskundigen;
- Regeling diervoeder 2012;
- Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren;
- Regeling houders van dieren.

De Regeling treedt in werking met ingang van 21 april 2021.

Op 31 december 2021 heeft de DE&W niet vast kunnen stellen of het dan geldende Besluit houders van dieren noch de Regeling houders van dieren is aangepast aan de voorstellen van wijzigingen zoals die voorkomen in de concepten die het uitgangspunt vormden van de in 2021 gehouden consultatieronde.

7. Visie 2022.

Als we 2021 afsluiten na een lange periode waarin het verenigingsleven, zeker wat betreft de sociale contacten, bijna geheel stil lag, is het moeilijk een visie te schrijven voor 2022.

Inspelend op de actualiteit, dat kunnen bijvoorbeeld vragen zijn die door politieke partijen over dierenwelzijn en dierenethiek, gesteld worden in de Tweede Kamer, zullen onderwerpen worden beschreven als aanvullend lesmateriaal voor de bijscholing van de NBvV-Surveillanten.

Het in 2020 opgestart onderzoek naar het gedrag van kooi- en volièrevogels zal in het komende jaar verder uitgebreid worden.

Hiertoe zullen we opnieuw een actieve wervingscampagne opzetten.

Doordat vanaf 21 april 2021 diverse nieuwe Nederlandse en Europese wetgeving met betrekking tot diergezondheid, maar ook bijvoorbeeld deelname aan een tentoonstelling van kracht worden, moeten diverse monografieën worden herschreven.

In de afgelopen jaren zijn diverse publicaties verschenen die rechtstreeks betrekking hebben op het beleid dat de NBvV voert ten aanzien van dierenwelzijn, diergezondheid, dierenethiek en diergedrag.

Vaak betroffen die ook verduidelijkingen op open normen uit de Wet dieren.

Als die DE&W gaan we in 2022 de uitdaging aan deze onderdelen van het totale beleid van de NBvV te bundelen in een afzonderlijk handboek of vademecum.

Zo wordt het toch weer een druk jaar.....

8 Overzicht monografieën geschreven in 2021.

2021 DE&W 01 Jaarverslag 2020

2021 DE&W 02 De verplaatsing van in gevangenschap levende vogels naar buitenlandse tentoonstellingen, in relatie tot het beleid van de [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#) ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek en wetgeving en de van kracht zijnde Europese Verordeningen.

2021 DE&W 03 De houders van gezelschapsdieren in relatie tot de Huis- en hobbydieren lijst, met betrekking tot het beleid ten aanzien van dierenwelzijn, –ethiek & wetgeving van de [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#).

2021 DE&W 04 Invasieve Exoten behorende tot de groep kooi- en volièrevogels. Versie januari 2021.

2021 DE&W 05 Het Beleid van de [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#) ten aanzien van Huisvestingsadviezen voor kooi- en volièrevogels.

2021 DE&W 06 Kooi- en volièrevogels in Nederland.
Een onderzoek naar de biodiversiteit aan kooi- en volièrevogels, die aantoonbaar door vogelliefhebbers in Nederland worden gehouden. Onderzoekperiode 2002 tot 2022.

2021 DE&W 07 Kooi- en volièrevogels in Nederland.
Fokverslagen.
Literatuurverwijzingen naar fokverslagen die zijn gepubliceerd in tijdschriften van diverse Nederlandse vogelbonden en de bij deze bonden aangesloten specialistenverenigingen.
Onderzoekperiode 1974 tot 2022.

2021 DE&W 08 Een studie naar het normaal en soortspecifiek gedrag van kooi- en volièrevogels. In voorbereiding als revisie van 2020 DE&W 04, Communiceren met vogels. (verschijnt in 2022).

2021 DE&W 09 Preventieve overheidsmaatregelen bij een uitbraak van HPAI in 2021/begin 2022

2021 DE&W 10 Handboek t.b.v. het gebruik van de houderijrichtlijnen voor kooi- en volièrevogels, in relatie tot het beleid van de [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#) ten aanzien van dierenwelzijn, dierenethiek en wetgeving.

2021 DE&W 11 Houderijrichtlijnen cluster 1a. Zaaetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, familie Emberizidae en Fringillidae. 14 soorten, 108 blz.

2021 DE&W 12 Houderijrichtlijnen cluster 1b. Zaaetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, families Fringillidae en Passeridae. 15 soorten, 113 blz.

2021 DE&W 13 Houderijrichtlijnen cluster 2a. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Ordes Bucerotiformes, Charadriiformes, Passeriformes. 14 soorten, 98 blz.

- 2021 DE&W 14 Houderijrichtlijnen cluster 2b. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes. 14 soorten, 84 blz.
- 2021 DE&W 15 Houderijrichtlijnen cluster 2c. Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes. 13 soorten, 92 blz.
- 2021 DE&W 16 Houderijrichtlijnen cluster 2d. Insecten- en vruchtenetende inheemse Vogelsoorten. Orde Passeriformes. 15 soorten, 106 blz.
- 2021 DE&W 17 Houderijrichtlijnen cluster 3a. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Orde Passeriformes, Familie Cardinalidae en Emberizidae. 10 soorten, 73 blz.
- 2021 DE&W 18 Houderijrichtlijnen cluster 3b. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae, Geslachten Amadava, Amadine, Cryptospiza, Emblema en Erythrura. 12 soorten. 94 blz.
- 2021 DE&W 19 Houderijrichtlijnen cluster 3c. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae, geslacht Estrilda. 11 soorten. 83 blz.
- 2021 DE&W 20 Houderijrichtlijnen cluster 3d. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Euodice, Euschistospiza, Hypargos, Lagonostica, Mandinga en Neochmia. 16 soorten. 115 blz.
- 2021 DE&W 21 Houderijrichtlijnen cluster 3 e. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslacht Lonchura 17 soorten 118 blz.
- 2021 DE&W 22 Houderijrichtlijnen cluster 3f. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Nesocharis, Nigrita, Odontospiza. Ortygospiza, Padda, Poephila, Pittila. 16 soorten. 111 blz.
- 2021 DE&W 23 Houderijrichtlijnen cluster 3g. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Estrildidae. Geslachten Spermestes, Spermophaga, Stagonopleura, Taeniopygia, Uraeginthus 15 soorten. 106 blz.
- 2021 DE&W 24 Houderijrichtlijnen cluster 3h. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Fringillidae. Geslachten Carpodacus, Chloris, Eophona, Mycerobas, Pyrrhula en Serinus. 15 soorten. 101 blz.
- 2021 DE&W 25 Houderijrichtlijnen cluster 3i. Zaaetende uitheemse vogelsoorten. Familie Fringillidae. Geslacht Spinus 11 soorten. 78 blz.

- 2021 DE&W 26 Houdrijrichtlijnen cluster 3j. Zaa­detende uit­heimse vogelsoorten. Familie Passeridae Geslachten Gymnoris, Passer. Familie Ploceidae. Geslachten Euplectes, Ploceus, Quelea. 13 soorten. 89 blz.
- 2021 DE&W 27 Houdrijrichtlijn cluster 3k. Zaa­detende uit­heimse vogelsoorten. Familie Thraupidae. Geslachten Oryzobinus, Paroaria, Sicalis, Sporophila, Volatina. 12 soorten. 92 blz.
- 2021 DE&W 28 Houdrijrichtlijnen cluster 4a. Insecten- en vruchtenetende uit­heimse vogelsoorten. Orden Bucerotiformes, Charadriidae, Colliformes, Coraciiformes, Musophagiformes, Passeriformes. 15 soorten. 103 blz.
- 2021 DE&W 29 Houdrijrichtlijnen cluster 4b. Insecten- en vruchtenetende uit­heimse vogelsoorten. Familie Leiotrichidae met de geslachten Garrulax, Leiothrix, Liocichla, Minla, Trichaloptera, Familie Mimidae, geslacht Mimus. 10 soorten. 70 blz.
- 2021 DE&W 30 Houdrijrichtlijnen cluster 4c. Insecten- en vruchtenetende uit­heimse vogelsoorten. Familie Muscicapidae met de geslachten Copsychus, Cossypha, Monticola, Muscicapa, Phoenicurus. Familie Nectarinidae, met het geslacht Nectarina. Familie Pachycephalidae met het geslacht Pachycephala. Familie Pellorneidae met het geslacht Schoeniceps. Familie Platysteiridae met het geslacht Platysteira 10 soorten. 65 blz.
- 2021 DE&W 31 Houdrijrichtlijnen cluster 4d. Insecten- en vruchtenetende uit­heimse Vogelsoorten. Familie Pycnonotridae met de geslachten Pycnonotus en Spizixos Familie Sturnidae met de geslachten Acridotheres, Aplonis en Cinnycinclus. 10 soorten. 63 blz.
- 2021 DE&W 32 Houdrijrichtlijnen cluster 4 e. Insecten- en vruchtenetende uit­heimse vogelsoorten. Familie Sturnidae met de geslachten Lamprotornis en Sturnus. Familie Sylviidae met het geslacht Paradoxomis. Familie Thraupidae met de geslachten Chlorophonis, Cyanerpes en Dacnis. 12 soorten. 78 blz.
- 2021 DE&W 33 Houdrijrichtlijnen cluster 4f. Insecten – en vruchtenetende uit­heimse vogelsoorten. Familie Thraupidae met de geslachten Euphonia, Paroaria, Tachyphonus, Tangara. Familie Timaliidae met het geslacht Yuhina. 14 soorten. 95 blz.

- 2021 DE&W 34 Houdrijrichtlijnen cluster 4g. Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten.
 Familie Turdidae met de geslachten Turdus en Zoothera.
 Familie Zosteropidae met het geslacht Zosterops.
 Orde Piciformes met de familie Piciformes, geslacht Dendrocopus,
 Familie Ramphastidae met de geslachten Andinga en Ramphastos
 12 soorten. 78 blz.
- 2021 DE&W 35 Houdrijrichtlijnen cluster 5a. Lori's.
 Geslachten Chalopsitta, Charmsyna, Glossopsitta, Lorius.
 14 soorten. 123 blz.
- 2021 DE&W 36 Houdrijrichtlijnen cluster 5b. Lori's
 Geslachten Glossopditta, Lorius, Neopsittacus, Oreopsittacus, Phigys,
 Pseudeos
 12 soorten, 109 blz.
- 2021 DE&W 37 Houdrijrichtlijnen cluster 5c. Lori's
 Geslachten Psitteuteles, Trichoglossus.
 10 soorten. 94 blz.
- 2021 DE&W 38 Houdrijrichtlijnen cluster 6a. Kakatoes
 Familie Cacatuidae met de geslachten Cacatua en Eolophus.
 5 soorten. 47 blz.
- 2021 DE&W 39 Houdrijrichtlijnen cluster 6b. Agaporniden.
 Geslacht Agapornis.
 7 soorten. 61 blz.
- 2021 DE&W 40 Houdrijrichtlijnen cluster 6 c. Papegaaien.
 Geslachten Amazona, Ara, Cyanoramphus. Cyopsitta, Diopsitta
 Electus.
 15 soorten. 117 blz.
- 2020 DE&W 41 Houdrijrichtlijnen cluster 6d. Papegaaien.
 Geslachten Forpus, Pionites, Pionus,
 11 soorten. 87 blz.
- 2021 DE&W 42 Houdrijrichtlijnen cluster 6e. Papegaaien.
 Geslachten Poicephalus, Primolius, Psittaculirostris, Psittacus,
 Psittrichas, Tanygnathus, Ticalaria.
 15 soorten. 117 blz.
- 2021 DE&W 43 Houdrijrichtlijnen cluster 7a. Parkieten.
 Geslachten Alisterus, Aprosmictus, Aratinga, Barnardius,
 Bollorhyncus, Brotogeris.
 14 soorten. 106 blz.
- 2021 DE&W 44 Houdrijrichtlijnen cluster 7b. Parkieten
 Geslachten Cyanoloseus, Eupsittula, Guaruba, Lathamus,
 Melopsittacus, Melopsitta, Neophema, Neopsephotus.
 14 soorten. 96 blz.

- 2021 DE&W 45 Houderrichtlijnen cluster 7c. Parkieten
Geslachten Northiella, Nymphicus, Platyvercus, Polytelis.
15 soorten. 116 blz.
- 2021 DE&W 46 Houderrichtlijnen cluster 7d. Parkieten
Geslachten Psephotus, Psephotellis, Psilopsiagon, Psittacara,
Psittacula, Thectocercus.
8 soorten. 67 blz.
- 2021 DE&W 47 Houderrichtlijnen cluster 7e. Parkieten
Geslacht Pyrrhura
14 soorten. 109 blz.
- 2021 DE&W 48 Houderrichtlijnen cluster 8a. Duiven en tortels
Geslachten Chacophaps, Columba, Columbia, Ducula, Gallicolumba,
Geopelia, Geophaps, Geotrygon, Goura, Leptotila, Metriopelia.
16 soorten 108 blz.
- 2021 DE&W 49 Houderrichtlijnen cluster 8b. Duiven en tortels.
Geslachten Ocyphaps, Oena, Ptilinopus, Spilopellia, Streptopellia,
Treron, Turtur, Zenaida.
17 soorten, 114 blz.
- 2021 DE&W 50 Houderrichtlijnen cluster 9. Grondvogels.
Familie Ordontophoridae, geslachten Callipela, Colinus, Oreontyx.
Familie Phasianidae, geslachten Cortunix, Perdicula, Perdix,
Rollutus, Synoicus.
Familie Rallidae, geslacht Crex.
Familie Tirnicidae, geslacht Turnix.
10 soorten. 73 blz.

Afzonderlijke monografieën kunnen onder vermelding van het documentnummer als pdf bestand digitaal besteld worden bij de Commissie Dierenwelzijn ,-ethiek & wetgeving NBvV via surveillantnbvv@gmail.com